

Deel 16 van 600 jaar Biesbosch. Het Nationale park De Biesbosch bestaat uit de Sliedrechtse, de Dordtse en de Brabantse Biesbosch. De Noordwaard valt echter buiten het Nationale Park terwijl het toch een deel van de Biesbosch is. Hoe komt dat zo? Eind 1993 en begin 1995 was er sprake van zeer hoge waterstanden in de Maas en de Rijn. Bij de hoge waterstanden in 1993 liepen grote gebieden in Limburg onder water en werden 12.000 personen geëvacueerd. Bij de hoge waterstanden in de Rijn stonden dijken op doorbreken en werden 120.000 personen geëvacueerd. Het was duidelijk dat er iets moest gaan gebeuren op het gebied van de veiligheid tegen hoge waterstanden op de rivieren. Na de watersnoodramp van 1953 was het duidelijk dat er tegen de aanvallen van het zeewater actie nodig was. Het Deltaplan werd gelanceerd. Dit plan beoogde slechts 1 doel, veiligheid voor alles, geen tweede watersnoodramp. Zeegaten werden gesloten, dijken werden verhoogd, Deltahoogte was de norm. Maar nog tijdens de uitvoering van dat Deltaplan werd de visie op de uitvoering van het Deltaplan veranderd. De maatschappij veranderde, er werd verder gekeken dan alleen naar veiligheid, ook de natuur moest mee gewogen worden in de uitvoering van de plannen. Dat besef drong langzaam door, de Oosterschelddam werd daarom een doorlaatbare dam. Na 1993/1995 werd bescherming tegen hoge rivierwaterstanden ook urgent. Klimaatverandering zorgt ook in de toekomst voor periodieke hevige regenval naast droge periodes, zoals we ook afgelopen zomer hebben ervaren in Limburg, België en Duitsland. Verder uitgewerkte visies uit het Deltaplan met daarbij bescherming en verbetering van de natuur maar ook economische doelstellingen zoals toerisme, watersport en recreatie, moesten meegenomen worden in het plan "Ruimte voor de Rivier" voor bescherming tegen hoge waterstanden op de rivieren. Er werden 34 projecten langs de rivieren vastgesteld en in uitvoering genomen. De start was in 2006, in 2016 moest alles klaar zijn. De start van de ontpoldering van de Noordwaard was in 2009, eind 2015 was het klaar om ruimte te geven aan de rivier bij hoge waterstanden. Enkele landbouwpolders binnen het gebied zijn bewaard gebleven en van hogere dijken voorzien. Vele landbouwpolders zijn ontpolderd, dijken afgegraven, boerenbedrijven gesloten of opnieuw opgebouwd op terpen. Oude krekenselsels zijn hersteld op basis van een topografische kaart van 1915, er zijn vier bruggen gebouwd in de bandijk, wegen aangelegd met meerdere bruggen over diverse oude maar ook nieuw gegraven krekensels, duikers zijn gebouwd, poldergemalen gebouwd, palen geslagen ter bescherming van de hoogspanningsmasten, vluchterpen gebouwd voor het daar grazende vee, de rivierdijk langs de Nieuwe Merwede is verlaagd tot +2 meter NAP. Gemiddeld ligt het hoogwaterpeil in de Noordwaard op 70 cm boven NAP. Tot 2 meter boven NAP is de Noordwaard voornamelijk een waterbuffergebied. Op foto 1 is te zien dat het water al hoger wordt, het buffergebied begint vol te lopen. Bij hoger wordend rivierpeil beginnen de wegen binnen de Noordwaard onder water te verdwijnen, zie foto 2. Bepaalde wegen dienen als drempel om graslanden niet onnodig onder water te laten lopen. Komt het rivierwaterpeil echter hoger dan 135 cm boven NAP dan zal die drempel gaan overstromen, zie foto 3. De Noordwaard wordt, behoudens de nog bestaande landbouwpolders, geheel gevuld als buffergebied. Zodra het rivierpeil boven 2 meter boven NAP komt, dan komt het water over de afgegraven dijk langs de Nieuwe Merwede aan de noordoostzijde van de Noordwaard. Het gebied wordt een doorstroomgebied met snelle waterafvoer richting Hollands Diep, Haringvliet richting zee. Foto 4 laat zien dat de Noordwaard flink onder water kan komen te staan. Rechts loopt de bandijk, waarop enkele auto's te ontwaren zijn. Rechtsboven nog een van de bruggen in de bandijk. Links een boerderij op een terp in de Muggenwaard. De weg naar de boerderij is nog een vluchtweg naar de bandijk, verderop verdwijnt die weg onder water. Door de doorstroomfunctie van de Noordwaard moet de rivierwaterstand bij Gorinchem circa 30 centimeter lager uitvallen bij extreem hoog water. Het veiligheidseffect van de Noordwaard ligt dus voornamelijk stroomopwaarts maar de natuur profiteert enorm van dit heringericht gebied. Het economisch profijt ligt vooral op toeristisch gebied. De inrichting van de Noordwaard is gebeurd onder verantwoording van Rijkswaterstaat en die beheert dit gebied ook. En daarom valt de Noordwaard buiten het Nationaal Park De Biesbosch dat

onder beheer van Staatsbosbeheer staat. Maar er is samenwerking op komst tussen Rijkswaterstaat en Staatsbosbeheer wat betreft het onderhoud en beheer van de Noordwaard. Mogelijk gaat de Noordwaard binnenkort dan toch deel uitmaken van het Nationale Park de Biesbosch. Dan wordt het nationale Park de Biesbosch een stuk groter, zoals op foto 5 te zien is.